

ತಮಗೆ ತಾವೇ ಬೆಳಕಾದ ಅಜ್ಜಿ!

‘ನನಗೆ ನೀನೇ ಬೆಳಕಾಗು’, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗದಂತೆ ಬದುಕು - ಬುದ್ಧನ ಈ ಎರಡು ಉಪದೇಶಗಳು ನನ್ನ ಜೀವನದ ತತ್ವಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದೆನ್ನುವ ಈ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಈಗ 80 ವರ್ಷ. ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಅವರು ಇದುವರೆಗಿನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಈ ಮರಾಠಿ ಲೇಖಕಿಯ ಬದುಕಿನ ಫಿಲಾಸಫಿಯು ಇಂದಿನ ಜಗದ ಪಾಲಿಗೆ ಬಲು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಈ ಅಜ್ಜಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದ ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧಿ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪುಣೆ ಬಳಿಯ ಬುದ್ಧವಾರವಾಡದ ಡಾ. ಹೇಮಾ ಸಾನೆ ಎಂದರೆ ಸಾಕು, ಇಡೀ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೇ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಆಕೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಹಜವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದೆನ್ನುವ ಈ ಅಜ್ಜಿ, ‘ನನಗೆ ಎಂದಿಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಗತ್ಯವೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ, ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮ ಬಾಳಿದಂತೆ ನಾನೂ ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿರುವೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುಣೆಯ ಫರ್ಗ್ಯೂಸನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದು, ನಂತರ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದಿದ್ದು ಎಲ್ಲವೂ ಮನೆಯ ಆ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೇ.

ಪುಣೆಯ ಗರವಾರ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವರು, ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಕಿ. ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬಲು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ‘ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೆ ಸುಂದರವಾದ ಗಿಡ-ಮರ, ಹೂವುಗಳಿಗೆ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಯ್ಯುವುದು’ ಎಂದು ಅವರು ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟವರು. ‘ಮುಸಾಂಡಾ ಫ್ರಾಂಡೋಸಾವನ್ನು (ದೋಳಿ ಮರ)

■ ಪ್ರವೀಣ ಕುಲಕರ್ಣಿ

ನೆನಪಿಡಲು ಮಸಾಲಾ ದೋಸೆ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು, ಸೆಕಾರಮ್ ಆಫೀಸಿನರಮ್ ಅನ್ನು (ಕಬ್ಬಿನ ಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು) ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಖರಾಮ್ ಆಫೀಸತ್ ರೇಲಾ (ಮರಾಠಿ, ಸಖಾರಾಮ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದ) ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು’ ಎಂದು ಹೇಮಾ ನಗುತ್ತಾರೆ.

ಹೇಮಜ್ಜಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಇರುವುದು. ‘ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜೀವನ ಆರಾಮವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ತೋಟದ ಮನೆ. ಒಂದು ಕಾಟನ್ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು, ಬಾಗಿಡ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಕೋಲು ಊರುತ್ತಾ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವ ಈ ಅಜ್ಜಿ, ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಟ, ಹಕ್ಕಿಗಳ ಇಂಚರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಮೈಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ಇಲ್ಲಿ ಮುಂಗುಸಿಗಳೂ ಇವೆ, ಗೊತ್ತೆ’ ಎಂದು

ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. 80ರ ಈ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಬಯಸಿ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇವರ ಮನೆಬಾಗಿಲು ಯಾವಾಗಲೂ ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರದ ಕುರಿತು ಈ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಅನನ್ಯ ಕಾಳಜಿ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಅವರಿಗೆ ಅಶೋಕನೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಆ ರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ‘ಇಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ವಿಕಾಸವೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು. ಎಲ್ಲೋ ಮರ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲೋ ಸಸಿ ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಗರದಿಂದ ನೀರು ಆವಿಯಾಗಿ ಮೋಡ ಕಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಯತ್ತ ತೇಲಿ ಬರುವುದು, ಮಳೆ ಸುರಿಸುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಆಗದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಸುಂದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಮರ-ಗಿಡ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಕಾಡಿನಿಂದ

ಉಷ್ಣವಲಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೆ ಮಳೆ ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು’ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಅಜ್ಜಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಒಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆ ಹತ್ತಿರದ ಬಾವಿಯಿಂದ ತಾವೇ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಅಂಗಳದ ಕಸವನ್ನು ತಾವೇ ಗುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿತಮಿತ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ‘ಮನೆ ಸುತ್ತ ಇಷ್ಟೊಂದು ಗಿಡ-ಮರ, ಕಂಟಿಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳೂ ಇರುವವೇ? ಇದ್ದರೆ ಭಯ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ’ ಎಂದು ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ‘ಹಾವುಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅವುಗಳಿಂದ ನನಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ಕುರಿತೇ ನನಗೆ ಭಯ’ ಎಂದು ನಗುತ್ತಲೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

‘ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಂತೆ ನನಗಿಲ್ಲ, ಕಾಲದ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಬದುಕು ಸಾಗುವಾಗ ನಾನು ಚಿಂತೆಮಾಡಿ ಏನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದೆನ್ನುವ ಅಜ್ಜಿ, ತಮಗೆ ತಾವು ಬೆಳಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಾಜದ ಬೆಳಕಾಗಿಯೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ■